

Szükségletek és igények

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

6. évfolyam

Programcsomag: Én és a világ – Ember és környezete

A modul szerzője: Tóth Tamás

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	11-12 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A szükséglet, az igény és a vágy fogalmainak megkülönböztetése; az együttműködés előnyeinek felismerése
A modul témái, tartalma	Témák: Társadalom és gazdaság Tartalom: A fogyasztói magatartás. A vágyak, igények, szükségletek – és a lehetőségek egymáshoz való viszonya. Tervek készítése egy képzeletbeli pénzösszeg elköltésére.
Megelőző tapasztalat	Otthoni tapasztalatok
Ajánlott továbbhaladási irány	Szegények és gazdagok
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Társas kompetenciák: segítségnyújtás, segítségkérés, önkorlátozó magatartás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember a természetben; Ember és társadalom Tantárgyakhoz: technika és életvitel; környezeti nevelés Modulokhoz: Szegények és gazdagok; Adót fizetünk
Támogatórendszer	Czike Bernadett (szerk.): <i>Együtt-működik</i> . Kooperatív foglalkozástervek. FPI. Budapest, 2004. 301–306. o. Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . Önkonet Kft. Budapest, 2001 www.ksh.hu (a Központi Statisztikai Hivatal honlapja)

Módszertani ajánlás

A modult ajánljuk egymást követő tanítási órákban megtartani, két szünettel. Célszerű a II/a és a II/d feladat után szünetet tartani. A III/b feladat elhagyható: csak akkor tartsuk meg, ha az időbeosztás megengedi. De a III/c feladatra mindenképpen kerítsünk sort!

Az osztályterem legyen alkalmas a szabad mozgásra, „kószálásra”, egy nagyobb kör kialakítására és kb. 6 tanulócsoporthoz kényelmes elhelyezésére.

A pedagógusnak előre el kell készítenie a színekártyákat és szerepkártyákat a bevezető játékhoz, beszereznie csomagoló papírt, színes ceruzát a közös táblakép kialakításához. A bevezető játék előkészítéséhez olló, irodai papírlyukasztó is szükséges. A tanulóknak szükségük lesz munkafüzetre, üres írólapokra, tollra.

A csoportalakítást célszerű sorsolással megvalósítani. Amennyire lehetséges, irányítsuk úgy a csoportalakítást, hogy különböző anyagi helyzetű diákok kerüljenek egy-egy csoportba. Ideális esetben 4 fős csoportok alakuljanak, a maximális létszám 6 fő. Célszerű integrált csoportok kialakulását támogatni, ahol

mindenféle anyagi helyzetű csoporttag találkozhat, így megvitathatják az egymástól eltérő terveiket, elképzeléseiket. (A játék feltételei között mindenki azonos eséllyel indul.)

A foglalkozás egy játékra épül, mely a Gazdálkodj okosan kooperatív változata – a szükségletek, az igények és a vágyak egymástól való megkülönböztetését szolgálja. A tényleges szükségleteket meghaladó fogyasztás (pazarlás?) az egyik – ha nem a legfontosabb – oka annak, hogy viszonylagos jólétünknek a környezetünk maradandó károsodása az ára. Ez a luxusfogyasztói magatartás nem tartható fenn sokáig. Ebből kifolyólag ez az egyik legfontosabb témakör a környezeti nevelés szempontjából. Ennek ellenére nem hangsúlyozzuk és nem is mondjuk ki, hogy a tudatos fogyasztói magatartás fejlesztése is a célunk. A foglalkozásnak nincs elvart, kívánatos kimenete, a végére megvalósítandó közös eredménye, és nincsenek rossz válaszok, rossz megoldások. Csupán lehetőséget teremtünk az önismeretre, valamint a közös tervezés, cselekvés és az együttműködés előnyeinek felismerésére. Ne vonjunk le semmiféle közös tanulságot! A játék fikción alapul, tartalma nem érintheti a tanulók valós anyagi helyzetét, ebben a játékban mindenki „egyformán gazdag”.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Fektessünk hangsúlyt lehetőségének és előnyeinek felismerése. Értékeljük a közös lehetőségek kiaknázásának módjait. A játékban nincs elérendő, úgynevezett „legjobb” megoldás. Rossz megoldások – elfogadhatatlan vágyak – sincsenek a játék szabályai szerint. Fontos, hogy megmutassuk a lehetőségek, a választások sokféleségét, hiszen sokféle egyenértékű, nem rangsorolható stratégia létezik. Azokat a tanulókat, akik többféle lehetőséget vázolnak fel arra, hogy milyen célokra fordítható a váratlan jövedelmük, emeljük ki, dicsérjük meg! A pedagógusnak kitűnő alkalma nyílik rá, hogy a foglalkozás közben megismerje a diákok realitásérzékét, vágyaik sokféleségét, tájékozottságukat a fogyasztói árakról, a pénzügyekhez való hozzáállásukat és hajlandóságukat az együttműködésre. Vannak olyan diákok, akik családjukat támogatnák, a képzeletbeli pénzüket a testvéreikre, esetleg beteg hozzátartozójukra költenék. Ne állítsuk őket követendő példaként az osztály elé, és kezeljük magánügyeiket, családi problémáikat kellő tapintattal. Ugyanakkor erősítsük meg döntésüket. („Te komoly felnőttként gondolkozol!” „Nagyon szép, hogy gondoltál rájuk!”) A családért vállalt, és valamilyen közösségi célért hozott áldozat mindenképp megerősítendő (például egy „Ez klassz!”, „De jó, köszönjük!” megjegyzéssel).

A modul mellékletei

Tanári mellékletek

P1 – Párkereső játék

P2 – Szerepkártyák

P3 – Kerettörténet

P4 – Mire van szükségem?

P5 – Árjegyzék

P6 – Elkezdett mondatok

P7 – Közös vagyonunk

P8 – Milyen élmény volt...?